

Lausunnon antaminen ELY-keskukselle Mt 180 Kirjalansalmen uuden sillan tiesuunnitelmasta sekä kaupungin kustannusosuudesta

714/10.03.01.01/2018

Kaupunginhallitus 21.06.2021 § 168

**Valmistelija
Esittelijä**

Tekninen päällikkö Jonas Nylund, puh. 050 428 3774
Kaupunginjohtaja Patrik Nygrén, puh. 040 511 4383
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on laatinut liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (LjMTL, 503/2005) mukaisen tiesuunnitelman: *Mt 180 Kirjalansalmen uuden sillan tiesuunnitelma, Parainen*. ELY-keskus pyytää Paraisten kaupungin lausuntoa tiesuunnitelmasta ja siitä tehdyistä muistutuksista. Muistutukset toimitetaan kaupungille aineiston nähtävillä olon päätyttyä heinäkuussa, jolloin kaupunki täydentää kannanottoaan elokuussa.

Samanaikaisesti Kirjalansalmen uuden sillan tiesuunnitelman kanssa on laadittu tiesuunnitelma uutta Hessundinsalmen siltaa varten. ELY-keskus tulee pyytämään kaupungin lausuntoa myös siitä suunnitelmasta.

Yleistä taustaa

Kirjalansalmen sillan ja Hessundinsalmen sillan merkitys Paraisten kaupungille, maakunnan elinkeinoelämälle, maamme rakennusteollisuudelle (sementti) ja elintarviketeollisuudelle (rehukalkki) on hyvin suuri. Paraisilla asuu yli 15 000 ihmistä ja väkiluku kaksinkertaistuu kesä kautena. Parainen on kasvavan saaristomatkailun näkökulmasta tärkein paikkakunta ja Paraisten keskustassa sijaitsee merkittävä rakennustuoteteollisuuden keskittymä. Puolet Suomessa käytettävästä sementistä tulee Paraisilta. Sillat ovat ainoa tieyhteys paikkakunnalle.

Huonokuntainen, elinkaarensa päässä oleva Kirjalansalmen silta ja kantavuudeltaan huono Hessundinsalmen silta on uusittava mahdollisimman nopealla aikataululla. Kirjalansalmen sillalle asetetut nopeus- ja etäisyysrajoitukset, jotka ovat olleet välttämättömiä yhteyden säilymiseksi, aiheuttavat huolta sekä rajoittavat Paraisten houkuttelevuutta uusien asukkaiden ja yritysten näkökulmasta. Epävarmuus rajoittaa yritysten mahdollisuuksia investointeihin.

Suurien siltojen tiesuunnitelmia on laadittu rinnakkain useamman vuoden ajan. Pitkäksi venynyt suunnitteluprosessi on ollut erityisesti elinkeinoelämän kannalta haastava, koska se on ollut omiaan luomaan epävarmuutta tulevaisuuden ratkaisuksista. Huomionarvoista on, että siltahankkeiden merkittävyyteen nähden, asukkailta saadun palautteen määrä on ollut Paraisten kaupungin arvion mukaan

suhteellisen vähäistä, vaikka vuorovaikutustilaisuuksissa on ollut paljon osallistujia.

Siltahankkeille on kuitenkin vihdoinkin valtioneuvoston 3. lisätalousarviossa esitetty 128 miljoonan euron rahoitus. Rahoituksesta päättää eduskunta hyväksyessään lisätalousarvion. Suunnittelua on kuitenkin onneksi varsinaisen rahoituspäätöksen puuttumisesta huolimatta edistetty ja Väylävirasto on mm. järjestänyt Kirjalansalmen ja Hessundinsalmen siltojen uusimisesta markkinainfon 31.5.2021. Valtion tavoitteena on hankkia hankekokonaisuus yhtenä urakkana ja se on esittänyt arvion, että hallinnollinen rakentamisvalmius saavutetaan vuoden 2023 aikana ja uusien siltojen rakentaminen tapahtuisi siten vuosien 2023-2026 aikana. Nykyiset sillat purettaisiin näin ollen vuonna 2026.

Valtion näkemyksen mukaan siltahankkeet ovat niin kutsuttuja kehittämishankkeita, kun kaupungin näkemyksen mukaan kyse on korvaavista hankkeista. Paraisten näkemyksen mukaan nykyiset sillat korvautuvat uusilla eikä vaihtoehtoisia väyliä, yhteyksiä tai muita merkittäviä kehittämistoimia ole ehdotettu toteutettavaksi. Asialla on merkitystä erityisesti siltä osin, miten kaupungin odotetaan osallistuvan hankkeen kustannuksiin. Tavanomaista on, että kehittämishankkeissa kaupungeille esitetään maksuosuutta, kun taas korvausinvestointi valtion tieverkolla kuuluu valtion kustannettavaksi. Kustannusjaosta ja kaupungille esitettävästä maksuosuudesta on kevään aikana neuvoteltu Väyläviraston johdolla.

Kirjalansalmen siltaa koskevan suunnitelman alustavat kokonaiskustannukset ovat 88 020 300 euroa (MAKU-ind. 101.8 / 2015=100, alv 0 %).

ELY-keskus on pyytänyt Paraisten kaupunkia lausuntoa antaessaan kiinnittämään huomiota tiesuunnitelman käsittelyä ja sisältöä koskeviin asioihin lausuntopyynnössä eritellyn mukaisesti. Paraisten kaupunki antaa lausuntonsa näihin asioihin siinä järjestyksessä kuin ELY on ne lausuntopyyntöönsä kirjannut.

Paraisten kaupunki on toimittanut ELY:n pyynnön mukaisesti kaikki tarvittavat otteet kaikista alueiden oikeusvaikutteisista kaavoista. Tässä yhteydessä kaupunki haluaa merkittävän tiedoksi, että Paraisten kaupungin kaavoitusyksikkö on laatinut osayleiskaavamuutokset sekä Kirjalansalmen sillan alueelle että Hessundinsalmen sillan pohjoispuolelle Kirjalansaarella, jotta alkuperäinen Kirjalansaaren osayleiskaava ei olisi esteenä siltojen tiesuunnitelmien hyväksymiselle ja siltojen rakentamisen aloittamiselle.

Paraisten kaupunki toteaa lausuntonaan seuraavaa:

ELY-keskus pyytää Paraisten kaupunkia ilmoittamaan tai ottamaan kantaa lausunnossaan seuraaviin asioihin:

- Kaupungin tekemät vuorovaikuttamisen ja tiedoksiannon toimenpiteet (aloittamisesta ilmoittaminen tai kuuluttaminen sekä suunnitelman nähtäville asettaminen - toteutustavat ja -ajankohdat)

Kaupunki on ELY-keskuksen pyynnöstä 16.6.2021 julkaissut verkkosivuillaan kuulutuksen tiesuunnitelman nähtäville asettamisesta. Kuulutus on nähtävillä 16.6.-21.7.2021 välisen ajan.

- Onko tiesuunnitelmassa otettu huomioon (valtakunnallisen ja) alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutuminen kunnan alueella?

Kaupungin näkemyksen mukaan tiesuunnitelmassa on otettu huomioon liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutuminen kunnan alueella. Kirjalansalmen silta on osa laajempaa seudullisesti ja valtakunnallisesti merkittävää liikennejärjestelmää ja tiesuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen nopealla aikataululla on ensiarvoisen tärkeää. Tiesuunnitelmassa on esitetty kaksi vaihtoehtoista reittiä Kaarinan puolella. On tärkeää, että samanaikaisesti Kirjalansalmen sillan kanssa rakennetaan puuttuva Kirjala-Kurkela-yhteys, joka tiesuunnitelmasta on tulkittavissa olevan tarkoituksenmukainen ja pääasiallinen reitti. Vastaavasti tiesuunnitelmassa esitetty kaarresäde vanhalle Saaristotielle on epätarkoituksenmukainen liikennöitävyyttä, turvallisuutta ja liikenteen sujuvuutta ajatellen.

- Kaupungin lausunnon ajankohtana voimassa olevat tai valtuuston hyväksymät oikeusvaikutteiset yleis-, asema- ja ranta-asemakaavat, sekä ovatko kaavat yhdenmukaisia tiesuunnitelman kanssa. Jos kaavoitustilanteessa on tapahtunut muutoksia nähtäville asetettavassa suunnitelmassa kuvatussa, pyydetään kaupunkia yksilöimään muuttuneet kaavat lausunnossaan.

Pyydetty aineisto on jo aiemmin toimitettu ELY-keskukselle. Voimassa olevat kaavat ovat yhdenmukaisia tiesuunnitelman kanssa lukuun ottamatta Näsuddantien yksityistielinjausta. 20.10.2017 voimaan tulleessa yleiskaavamuutoksessa tielinjaus on kuitenkin osoitettu ohjeellisena. Kaupungin näkemyksen mukaan tiesuunnitelmassa esitetty uusi Näsuddantien linjaus on sovitettu harkiten ympäristöön. Uusi linjaus vastaa maanomistajan toivetta ja aloite tien siirtoon on tullut maanomistajalta.

- Muuttaako kaupunki tarvittavat kaavat tiesuunnitelman mukaiseksi, jos ne eivät ole yhdenmukaisia?

Kaavat ovat kaupungin näkemyksen mukaan yhdenmukaisia tiesuunnitelman kanssa.

- Laatiiko kaupunki tiesuunnitelman ratkaisuihin ja toteuttamiseen liittyvät omat suunnitelmansa sekä vastaako kaupunki suunnitelmien käsittelyprosessista hankkeen toteuttamisen edellyttämässä aikataulussa?

Kohteeseen ei sisälly kaupungin omia tiesuunnitelmaan liittyviä suunnitelmia.

- Onko kaupungilla huomauttamista tiesuunnitelmaan sisältyviin siltoihin, melusteisiin, tukimuureihin tai muihin merkittäviin rakenteisiin?

Kaupungilla ei ole huomauttamista rakenteisiin. Kirjalansalmen riippusilta on maamerkki, joka tulee korvautumaan uudella huomattavasti suuremmalla teräksisellä vinoköysisillalla. Paraisten kaupunki pitää hyvänä lisääntynyttä alikulkukorkeutta (16 m, aiemmin 11 m) sekä sitä että virtausolosuhteet salmessa paranevat. Kirjalansalmen sillan rakentaminen nykyistä leveämpänä mahdollistaa huoltotöiden tekemisen siten, että se nykyistä vähemmän haittaa sillalla kulkevaa liikennettä. Parainen pitää ratkaisua hyvänä ja tarpeellisena. Koska kevyen

liikenteen väylä toteutetaan siltaosuudella hieman kapeampana kuin muualla, on liikenneturvallisuuteen muin toimenpitein kiinnitettävä erityistä huomiota.

- Salliiko kaupunki seuraavia tiesuunnitelmassa esitettyjä pysyviä toimenpiteitä tehtävän asemakaava-alueellaan: ylijäämämaiden sijoittaminen, kuivatusjärjestelyt, kuten laskuojat tai -johdot?

Kaupungin tiedon mukaan tiesuunnitelmaan ei sisälly ylijäämämaiden sijoittamista asemakaava-alueelle. Molemmista siltahankkeista muodostuu merkittävä määrä ylijäämämaita, joiden läjittämisestä on esitetty viitteelliset suunnitelmat. Maa-ainesten läjityksestä, jälkihoidosta ja siihen liittyvistä korvauksista tulee erikseen sopia kaupungin tai muun maanomistajan kanssa. Tavoitteena tulee pitää massojen jälleenhyödyntämistä mahdollisimman tehokkaalla tavalla.

Alustavissa tiesuunnitelmiin liitetyissä suunnitelmissa ylijäämämassoja on osoitettu sijoitettavaksi Saaristotien länsipuolelle Mossenin ja Kärrängin alueille. Mossenin alueella tulee ottaa huomioon kaupungin arboretum ja riistanhoidollisena toimenpiteenä istutettu erityinen koivikko. Kaupunki katsoo, että ylijäämämaat tulee muotoilla ja hyödyntää melusuojana Saaristotien varressa ja että massat tulee ensisijaisesti pyrkiä sijoittamaan mastolta katsottuna pohjoiseen viettävään rinteeseen.

Kaupunki toteaa kyseessä olevien alueiden maanomistajana, että mahdollisen läjityksen toteutuessa toimenpiteestä on saatava korvaus (ennenaikainen hakkuu, istutus, menetetty odotusarvo sekä maan varaamisesta aiheutuva haitta). Valtion tulee myös vastata osana hanketta mahdollisten luontoinventointien tekemisestä ja tarvittavien läjityslupien hakemisesta sekä myöhemmin alueiden maisemoinnista ja istuttamisesta. Mahdolliset parannettavat tai rakennettavat tiet tulee luovuttaa kaupungille korvauksetta.

- Salliiko kaupunki seuraavia tiesuunnitelmassa esitettyjä työnaikaisia toimenpiteitä tehtävän asemakaava-alueellaan: kiertotien tai liikennejärjestelyjen sijoittaminen, tiettyjen katuyhteyksien käyttö toteutuksen aikana (jne)?

Kirjalansalmen sillan läheisyydessä ei ole asemakaavaa.

- Osallistuuko kaupunki maantien tekemisestä aiheutuviin rakentamis- ja kunnossapitokustannuksiin tiesuunnitelman kustannusarviossa ja kustannusjakoehdotuksessa (1.5T-2) esitetyllä tavalla? Hankkeen kokonaiskustannukset on arvioitu 88 020 300 euroksi (MAKU-ind. 101.8 / 2015=100 = 100, alv 0 %), josta Paraisten kaupungin osuudeksi esitetään 202 800 euroa.

Paraisten kaupunki osallistuu neuvottelujen tuloksena Kirjalansalmen sillan osalta kustannuksiin 202 800 € osuudella.

- Onko kaupungilla huomauttamista tiesuunnitelmaan sisältyviin asemakaava-alueen ulkopuolisiin maantien rakentamisen ajaksi varattaviin tienpitoaineen ottopaikkoihin, sijoitusalueisiin ja niiden tieyhteyksiin, kiertoteihin, varastoalueisiin tai varattavien yksityisten teiden tekemiseen ja/tai käyttöön?

Paraisten kaupungin tiedon mukaan tienpidon ottopaikkoja ja sijoitusalueita ei ole osoitettu suunnitelmissa. Suunnitelmissa esitettyihin rakentamisen aikaisiin toimenpiteisiin ja aluevarauksiin ei ole huomauttamista. Mikäli toimenpiteet

ja/tai aluevaraukset kohdistuvat tiealueen ulkopuolelle on asiasta sovittava maanomistajan kanssa erikseen.

- Onko kaupunki valmis luovuttamaan maantien tekemiseen tarvittavan omistamansa maa-alueen korvauksetta tietarkoituksiin?

Kaupunki ei luovuta maa-aluetta korvauksetta, vaan vaatii käyvän korvauksen niistä. Kaupunki on valmis harkitsemaan maanvaihtoa maantietoimituksen yhteydessä. Mahdolliset korvaukset vahvistetaan maantietoimituksessa.

-Sitoutuuko kaupunki siihen, että Väylävirasto toimii hankkeen urakkasopimuksen mukaisena rakennuttajana myös tiehankkeen aiheuttamien välttämättömien katujärjestelyiden osalta?

Kyllä sitoutuu.

- Suostuuko kaupunki vastaamaan valtion toimesta asemakaava-alueelle rakennettavan tievalaistuksen käyttö- ja kunnossapitokustannuksista moottoriväyliä sekä valta- ja kantateitä lukuun ottamatta?

Valaistus ei ole sisällynyt neuvotteluihin, eikä suunnitelmissa esitetä kaupunkia vastaamaan valaistuksen käyttö- tai kunnossapitokustannuksista.

- Suostuuko kaupunki vastaamaan valaistuksen, melusteiden tai niiden osien, maantien takaluiskan, istutusten, keskimääräistä korkeatasoisemman ympäristörakentamisen, maantien alittavan alikulkusillan alapuolisten rakenteiden, maantien alittavan yhteyden kuivatusjärjestelyihin kiinteästi liittyvän pumppaamon ja sen rakenteiden kunnossapidosta/käyttökustannuksista sen jälkeen, kun maantie 180 on rakentamis- tai parantamistyön valmistuttua luovutettu yleiseen liikenteeseen?

Suunnitelmissa ei ole esitetty normaalia korkeatasoisempaa ympäristörakentamista. Meluseinät toteutetaan tavanomaista korkealuokkaisempina (osittain lasia) ja ne jäävät valtion kunnossapidettäväksi. Valaistus, melusteet ja ympäristörakentaminen ei ole sisällynyt neuvotteluihin valtion ja kaupungin välillä. Parainen ei vastaa kustannuksista, eikä valaistuksen käyttö- ja kunnossapidosta.

Lopuksi

MT 180 on ainoa kiinteä tieyhteys Paraisten ja mantereen välillä. Kirjalansalmen silta ja Hessundinsalmen silta ovat siten yhteiskunnallisesti merkittäviä ja mahdollisilla katkoilla niiden käytettävyydessä olisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia, paikallisesti, seudullisesti ja valtakunnallisesti. Siksi on erityisen tärkeää varautua tilanteeseen, jossa sillat tai toinen niistä olisi pois käytöstä. Paraisten kaupunki on tyytyväinen, että ELY-keskus ylläpitää ja päivittää varautumissuunnitelmia. Saaristotie on myös puolustusvoimien toimintaedellytysten kannalta keskeinen kulkuyhteys saaristoon, eikä yhteyden käytettävyys saa vaarantua.

Liite

3 Lausuntopyyntö

Tiesuunnitelman aineisto:

<https://vayla.sharefile.eu/share/view/scaf3177243ff41aa998797b611fe9e06/fob5638-6434-4466-a161-2fb6cf04dceb>

Ehdotus	Kaupunginhallitus antaa yllä olevan lausuntonaan tiesuunnitelmasta: Mt 180 Kirjalansalmen uuden sillan tiesuunnitelma, Parainen.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
Tiedoksianto	ELY-keskus, Matti Kiljunen, kaavoituspäällikkö H.S.-L., tekninen päällikkö J.N., elinkeinopäällikkö T.E., yhdyskuntainsinööri M.J.
